

Asia: VN/9806/2021

Taiteen edistämiskeskusta koskeva arviointi

1. Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävää, tulevaisuuden visioita ja strategista asemointia tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Olennaista on taidekentän tarpeet, eikä pelkkä viraston sisäinen muutoshalukkuus. Taiken ydintehtävänä tulee tulevaisuudessakin säilyä taiteen ja kulttuurin edistäminen sekä valtion rahoituksen kanavoiminen taiteelle ja kulttuurille.

Taiken perustehtävien, tulevaisuuden visioiden ja strategisen asemoimisen tulee huomioida koronan jälkeinen kulttuurialan uudelleenrakennus, kuten myös kulttuurin julkiseen rahoitukseen liittyvät haasteet (Veikkaus-rahoituksen romahtaminen). Tämä vaatii uutta perinpohjaista analyysia kulttuurikentästä ja sen rahoitustarpeista.

Taiken johdon aiemmin esittelemät tulevaisuuden visiot eivät täysin kohdanneet riittävästi näiden realiteettien kanssa, vaan ne oli selkeästi luotu pandemiaa edeltävään aikaan. Lisäksi niihin liittyi monia kysymyksiä, joita ei oltu mielestämme selvitetty saati valmisteltu riittävästi (mm. taiteilijapalkka ja virkamiehistön aseman nykyistä suurempi painotus tukipäätöksissä).

Monia kannatettaviakin ideoita visioista löytyi, ja hyödyllisiä huomioita päätyi myös helmikuussa julkaistuun Taike-arviointiraporttiin.

2. Taiteen edistämiskeskuksen ohjauksen ja strategisen johtamisen tueksi tulee perustaa erillinen hallitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Tämä on kannatettavaa, mutta luonnollisesti äärimmäisen kriittistä on se, mikä tämän hallituksen mandaatti todellisuudessa olisi, ketkä hallituksessa istuisivat sekä se, miten hallitusjäsenten ja puheenjohtajan valinta tehtäisiin. Edustuksen tulee olla koko kulttuurikentän kattava. Me luonnollisesti vaadimme, että hallituksessa on myös musiikintekijöiden (kevyen musiikin säveltäjien ja sanoittajien) edustaja. Puoluepolitiikka tulee pitää visusti erossa nimityksistä. Ja vastaavasti emme kannata Taiken byrokratian lisäämistä.

Epäselväksi hahmotelmissa jää hallituksen ja Taiken johtajan suhde ja dynamiikka. Nimittäisikö hallitus johtajan? Kuka/mikä nimittäisi hallituksen? Aidossa hallitustyössä operatiivinen johtaja toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti, ja hallituksella on johtajan nimittämis- ja erottamisvalta. Emme siis tue ajatusta, että tämä Taiken erillinen hallitus vain korvaisi sellaisenaan nykyisen Taideneuvoston, jolta on uupunut kokonaan konkreettiset mahdollisuudet vaikuttaa Taiteen edistämiskeskuksen toimintaan.

3. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä tulosohjausta tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiken tulosohjauksen tulisi olla kaiken kaikkiaan nykyistä dialogisempaa ja laajemmalla pohjalla opetus- ja kulttuuriministeriössä. Tulosohjaus on kriittinen kysymys Taiken tulevaisuutta silmällä pitäen ja siihen pitää olla nykyistä merkittävästi selvemmat ja läpinäkyvämmät askelmerkit. Tulosohjauksen keskeisiä ongelmia nousi esiin myös Taiken arviointiraportissa.

Tulosohjaus tai pikemminkin sen puuttuminen OKM:n ja Taiken väliltä on noussut selvästi esiin koronatukien kanavoimiseen liittyen.

4. Taiteen edistämiskeskuksen itsenäistä asemaa tulee vahvistaa ministeriön tavoiteohjelmissa määritellyn delegointiperiaatteen mukaisesti

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kannatamme Taiken itsenäisen roolin vahvistamista. Näemme tässä kulttuurin aseman vahvistumisen mahdollisuuden. On luonnollisesti järkevää poistaa päällekkäisiä toimintoja Taiken ja ministeriön väliltä sekä virtaviivaistaa kulttuurin julkista rahoitusta. Taikeen tulee resursoida riittävästi, jotta voidaan varmistaa toimintamalli, jolla yhdenvertaiset ja läpinäkyvät rahoituspäätökset kyetään varmistamaan koko kulttuurikentälle sekä varmistamaan sen monimuotoisuus.

Tulee myös tehdä riippumaton selvitys siitä, onko kaikkien kulttuurialojen ja niiden yhteisöjen yhdenvertaisuuden edun mukaista jos rahoituspäätökset tehdään kahden (OKM + Taike) sijasta yhdessä osoitteessa (Taike).

5. Taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

Näemme tässä suunniteltavan nykyistä hierarkisempaa systeemiä, johon nykyisen toiminnan lisäksi tulisi ns. asiantuntijapaneeli. Nykyisessä järjestelmässä on tärkeää ja hyvää nimenomaan taidetoimikunnan tekemä vertaisarviointi sekä se, että taidejärjestöt voivat ehdottaa toimikuntien jäseniksi päteviksi katsomiaan henkilöitä. Toimikuntien jäsenten määrää ei tulisi vähentää ja asiantuntijuuden laaja-alaisuus tulee varmistaa. Esimerkiksi musiikkitoimikunnassa tulee varmistaa, että nykyisenkaltainen toimiva balanssi esittävän ja luovan säveltaiteen välillä tulee jatkumaan. Jos on sekä toimikunta että asiantuntijapaneeli, on entistä haastavampaa löytää näihin päteviä edustajia.

Samalla olemme sitä mieltä, että toimikuntien jäsenten palkkio on aivan liian vähäinen. Se kattaa kokouskulut mutta ei hakemuksiin perehtymiseen vaadittavaa aikaa.

Jos ymmärsimme oikein, raportti ehdottaa alle 5000 €:n hakemusten käsittelyn virkamiestyönä vuoden 2020 koronatuen käsittelyn tapaan. Tätä emme missään nimessä kannata. Ylipäättään emme kannata, että virkamiesten painoarvoa tukipäätöksissä kohotetaan missään tuissa suhteessa vertaisarviointiin. Taiken vertaisarvioinnin asiantuntemus varmistetaan järjestökentän avulla sekä säännöllisellä rotaatiolla.

6. Taiteen edistämisen alueellista toimintaa tulee vahvistaa ja toiminnot tulee organisoida uudelleen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Viisi aluekeskusta toimii siinä tapauksessa, että niiden jäsenistövalinnan avulla huolehditaan laajasta alueellisesta taiteen ja kulttuurin kentän tuntemisesta.

7. Taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa. Uudistuksen tueksi tulisi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta.

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Pidämme tärkeänä taiteen rahoituksen vakauttamiseen ja ennustettavuuteen tähtääviä uudistuksia. On luonnollista, että rahoitusmallin tilasta ja tulevaisuudesta tehdään kattavat selvitykset kun koko kulttuurin julkinen rahoitus on turbulenssitilassa mm. Veikkaus-varojen huvettua. Kulttuurin julkisen rahoituksen vapaapudotus tulee estää, mutta pitää myös olla kriittinen siinä, ettei lähdetä korjaamaan sellaisia asioita, jotka eivät korjaamista vaadi.

8. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan kansainvälisyyttä tulee vahvistaa

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

Emme pidä tärkeänä kansainvälisen toiminnan nostamista viraston strategisen kehittämisen painopisteeksi. Kulttuurialalla on omat vientiorganisaationsa. Kanssakäyminen näiden kanssa tulisi nostaa Taiken kehittämisaiheeksi.

Emme myöskään pidä tärkeänä kansainvälisten taiteen asiantuntijoiden ottamista mukaan vertaisarviointipooleihin. Olennaista on alan kotimaisen taiteen kentän tuntemus. Toiminta ei kaipaa kielipoliittisia ongelmia eikä lisäkustannuksia tältä osin.

Kansainvälisyys Taikessa voisi käytännössä tulla esiin kv-rahoituksen saattamisessa kotimaiselle kulttuurikentälle (vrt. esim EU-rahoitus, pohjoismaiset rahastot yms.).

Taiteen edistämiskeskuksen uudistamisen vaihtoehdot

Raportissa on esitetty uudistamisen vaihtoehdoiksi kolme kehittämismallia (s. 149-152).

Mikä esitetystä kehittämismalleista olisi mielestänne sopivin.

Status quo eli nykymalli pienin parannuksin

Perustele valintasi

On tärkeää, että taiteen ja kulttuurin julkista rahoitusta ja järjestelmiä arvioidaan kriittisesti, läpinäkyvästi ja yhdenvertaisesti koko kulttuurikentän diversiteetti huomioiden. Taiken tulee käydä säännöllistä dialogia koko monimuotoisen kulttuurikentän tarpeiden tunnistamiseksi.

Toivonen Aku
Suomen Musiikintekijät ry